

**JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
OFISI YA MAKAMU WA RAIS**

**HOTUBA YA MHE. DKT. PHILIP ISDOR MPANGO, MAKAMU
WA RAIS WA JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
WAKATI WA KUFUNGUA MICHEZO YA 35 YA SHIMIWI
KATIKA UWANJA WA JAMHURI MOROGORO,**

23 OKTOBA, 2021

Mheshimiwa Martin Shigella, Mkuu wa Mkoa wa Morogoro;

Waheshimiwa Wabunge mliopo;

Wakuu wa Wilaya mliopo;

Dkt. Hassan Abass, Katibu Mkuu Wizara ya Michezo Sanaa na Utamaduni;

Bw. Daniel Z. Mwalusamba, Mwenyekiti wa Shirikisho la Michezo ya Wizara na Idara za Serikali;

Viongozi wengine wa Chama na Serikali mliopo;

Viongozi wa Vyama vya Michezo;

Wanamichezo wote;

Wananchi wa Mkoa wa Morogoro;

Ndugu Waandishi wa Habari

Wageni waalikwa Mabibi na Mabwana

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA...

Awali ya yote namshukuru Mwenyezi Mungu kwa kutupatia afya njema na kutuwezesha kukutana hapa leo.

Pili, kwa niaba ya Mheshimiwa Samia Suluhu Hassan, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, napenda kuushukuru Uongozi wa Wizara ya Michezo, Sanaa na Utamaduni pamoja na Uongozi wa SHIMIWI kwa kumualika Rais kuwa mgeni rasmi katika ufunguzi wa mashindano haya. Hata hivyo, kutokana na majukumu mengine ya kitaifa aliyonayo, ameshindwa kuungana nanyi siku hii ya leo. Hivyo, amenituma nimuwakilishe. Mheshimiwa Rais anawasalimu sana na anawatakia mashindano mema na yenye mafanikio.

Tatu, napenda nichukue fursa hii kuipongeza Wizara ya Michezo, Sanaa na Utamaduni kwa kusimamia utekelezaji wa maelekezo ya Serikali ya kurejesha mashindano haya ya SHIMIWI.

Nne, natoa shukrani kwa Mhe. Martin Shigella, Mkuu wa Mkoa wa Morogoro kwa kukubali Mkoa wake kuwa wenyeji wa Mashindano haya. Aidha, napenda kutumia nafasi hii kuwapongeza Viongozi wa SHIMIWI kwa kuwezesha kufanyika

kwa Mashindano haya. Ninajua maandalizi yoyote ya tukio kama hili yanahitaji kujitoa kwa hali na mali ili kuweza kufanikiwa. Imeelezwa hapa kuwa, zipo baadhi ya Taasisi ambazo zimesaidia katika kufanikisha maandalizi ya mashindano haya ni pamoja na OSHA, AGRICOM na Mackson Sports. Ninawapongeza sana kwa uzalendo wenu na napenda niyaombe Mashirika na Makampuni mengine kuiga mfano wa kampuni hizi kusaidia maandalizi ya michezo ya SHIMIWI na Maendeleo ya michezo kwa ujumla hapa nchini.

Vilevile, ninawapa pole wanamichezo wote kwa safari ndefu kutoka kwenye vituo vyenu vya kazi na kuja hapa Morogoro. Bila shaka, kujituma kwenu, ari na nia zenu njema kwenye michezo na taaluma ndizo zilizowasukuma kufunga safari ndefu na kuja kushiriki kwenye mashindano haya. Napenda nisisitize kuwa matarajio Serikali ni kuwa washiriki wote mtacheza kwa kuzingatia maadili, nidhamu na taratibu tulizojiwekea ili kufanikisha michezo hii na kurudi kwenye vituo vyenu vya kazi salama. Ninawashukuru pia waajiri wote walioruhusu na kuwezesha watumishi wao kushiriki mashindano haya kwa kutambua umuhimu wa michezo kwa wafanyakazi.

Ndugu Wanamichezo

Uwepo wenu hapa unawapa fursa adhimu ya kuendelea kujenga umoja wa kitaifa. Hivyo, tumieni michezo hii kufahamiana na kujenga urafiki. Mtakubaliana nami kuwa Michezo ni zaidi ya kucheza. Matarajio ya Serikali ni kuwa ushiriki wenu kwenye michezo hii utasaidia: kujenga na kuimarisha afya za Wafanyakazi; kujenga tabia ya ushirikiano, upendo na udugu; kujenga Taifa lenye nidhamu; kujenga uhusiano, uelewano na mshikamano wa Taifa; na kujenga moyo wa uzalendo; na kukuza ukakamavu, ujasiri na kujiamini. Tumieni Michezo hii ya SHIMIWI kujifunza uvumilivu, kuvumiliana na kuendelea kuishi pamoja. Michezo hii itumike kuleta umoja mahali penye utengano wa kijamii na kusaidia jamii kurejesha amani na kuishi pamoja kama jamii au kama Taifa.

Hata hivyo, hayo yote hayawezi kutokea tu bila kuyatengeneza. Mazingira tuliyonayo sasa hayakuja tu bali yalitengenezwa. Napenda nitumie nafasi hii, kuwataka wanamichezo wote mcheze kwa amani na upendo. Michezo hii iwe ni ya ushindani wa kirafiki, siyo ugomvi au vita.

Kwa upande wa Waamuzi, naomba wote mchezeshe kwa haki bila upendeleo kwa kufuata sheria za mchezo husika bila kupindisha sheria, kwa kuwa mkifanya hivyo mtasababisha malalamiko yasiyokuwa ya lazima.

Ndugu Viongozi na Wanamichezo mliopo

Hivi sasa dunia inakabiliwa na ongezeko kubwa la magonjwa yasiyoambukiza hususan moyo, figo, kisukari, saratani n.k. Takwimu za Shirika la Afya Duniani (WHO) zinaonesha kuwa magonjwa yasiyoambukiza yanakadiriwa kusababisha jumla ya vifo milioni 41 sawa na asilimia 71 ya vifo vyote Milioni 57 vilivyotokea Duniani kwa mwaka 2016. Aidha, katika taarifa ya hali ya Magonjwa yasiyoambukiza na Umaskini hapa nchini iliyotolewa mwaka 2020 na Kamisheni ya Magonjwa Yasiyoambukiza, inaonyesha kuwa, magonjwa haya yanachangia zaidi ya asilimia 33 ya vifo vyote nchini.

Ili kupunguza magonjwa haya, wataalamu wanashauri kushiriki kwenye michezo au kufanya mazoezi. Hivyo, natoa wito kwa wataanzania wote kwamba, tufanye mazoezi kwani mazoezi ni dawa ya kuweka mwili wako katika afya njema na kwa kufanya mazoezi tunaweza kuepuka magonjwa hayo yasiyo ya kuambukiza na magonjwa mengine. Nichukue fursa hii pia kuziagiza Wizara, Idara, Taasisi za Serikali na Sektoretariati za Mikoja, kuhakikisha wanakuwa na utaratibu wa kufanya mazoezi kwa watumishi wote japo hata mara moja kila mwisho wa wiki. Napongeza Wizara, Idara za Serikali, Mashirika na Taasisi ambazo tayari zina utaratibu kama huo.

Waheshimiwa Viongozi na Wanamichezo mliopo

Kama nilivyoieleza, suala la kufanya mazoezi ni muhimu sana kwa watumishi wa umma na Jamii kwa ujumla. Hata hivyo, kuna baadhi ya waajiri hawaruhusu watumishi wao kwenda katika mashindano mbalimbali ya michezo kwa visingizio kama ukosefu wa fedha, muda na kazi nyingi. Ni dhahiri kwamba mambo haya yanadhooifisha hali ya michezo kwa watumishi wa Serikali. Kwa kuwa kalenda za michezo hii inajulikana, ninawaelekeza Watendaji Wakuu wa Wizara, Idara na Taasisi za Serikali kuhakikisha bajeti za ushiriki katika michezo zinapangwa mapema, na kuruhusu watumishi kufanya mazoezi kwa muda muafaka ya kujiandaa kushiriki vizuri katika mashindano haya kila mwaka.

Ndugu Viongozi wa SHIMMIWI na Wanamichezo mliopo

Nimeambiwa mtakuwa na Mkutano Mkuu wa mwaka na Uchaguzi utakaofanyika mwezi ujao wa Novemba. Hivyo, ni vema mhakikishe kuwa, uchaguzi huo unafanyika kwa mujibu wa Sheria za Baraza la Michezo la Taifa (BMT) na Katiba yenu. Napenda kuwaasa Wajumbe wakachague viongozi watakaosimamia vema Shirikisho na kutekeleza vema maelekezo ya kuimarisha michezo kwa mujibu wa Mpamgo mkakati wa Taifa wa Utekelezaji wa Sera ya Maendeleo ya Michezo ya mwaka 1995 na Ilani ya Chama Cha Mapinduzi ya Uchaguzi ya Mwaka 2020-2025. Aidha, natoa wito kwa Wizara ya Michezo, Sanaa na Utamaduni kuendelea kusimamia kanuni za Uongozi bora katika Mashirikisho yote ya Michezo.

Ndugu Viongozi na Wanamichezo mliopo

Kuanzia mwishoni Mwaka 2019 Dunia ilikumbwa na ugonjwa UVIKO-19. Ugonjwa huu bado upo Nchini. Niwaombe sana ninyi Wanamichezo mkawe mabalozi wazuri kuwahimiza wananchi wote, tukianza na familia zetu, kuchukua tahadhari zote zinazotolewa na wataalamu wetu wa afya na pale unapona dalili ambazo huzielewi wahi kwenda kituo cha kutolea huduma za afya kwa uchunguzi na matibabu zaidi. Vilevile, mtakumbuka kuwa Mheshimiwa Samia Suluhu Hassan, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania mnamo mwezi Julai alizindua rasmi kampeni ya chanjo dhidi ya ugonjwa huu. Hivi sasa, chanjo hiyo inapatikana na inasambazwa nchini kote na ninawashauri mtumie fursa hiyo kuchanja. Ukichanja, na ugonjwa huu ukikupata madhara yake yanakuwa ni madogo tofauti na yule ambaye hajachanja kabisa. Nafahamu zipo taarifa kwenye baadhi ya mitandao ya kijamii ambazo zinapotosha. Niwatoe hofu wananchi wote kuwa chanjo hii ni salama na ninawaomba washiriki wote wa michezo ya SHIMIWI mkawe mabalozi wazuri wa kuhimiza chanjo.

Ndugu Viongozi na Wanamichezo mliopo

Kabla ya kumaliza hotuba yangu napenda nichukue fursa hii kusesitiza yafuatayo:

Kwaza: Ninatambua juhudi ambazo Wizara ya Michezo, Sanaa na Utamaduni inafanya katika kuimarisha michezo hapa nchini. Hata hivyo, kwa upande wa michezo ya SHIMIWI, naona ipo haja ya wadau wote kuyatazama tena mashindano haya ili yawe na tija zaidi kwa Taifa. Hivyo, nawaelekeza Wizara na Viongozi wa SHIMIWI mkae pamoja na kuja na utaratibu mzuri wa kuboresha mashindano haya.

Pili: Mashindano yoyote yanahitaji maandalizi ya kutosha. Hivyo, acheni utamaduni wa kuandaa timu wiki mbili za mwisho kabla ya kwenda kwenye mashindano! Nafahamu wapo wengine hapa wamekuja kushiriki tu na sio kushindana. Kufanya hivyo siyo sahihi. Nawakumbusha kuwa kuingia katika mashindano bila kujiandaa vizuri kuna madhara hasa kiafya lakini pia ni matumizi mabaya ya rasilimali za Serikali. Viongozi pelekani timu kwenye mashindano ambazo mnauhakika wamejiandaa kwenda kushindana na sio kushiriki tu ili mradi mmeonekana kushiriki. Acheni utamaduni wa kuyatumia mashindano haya kama fursa tu ya kujipatia posho za safari. Ninawataka Wizara ya Michezo Sanaa na Utamaduni mwisho wa mashindano haya mfanye tathmini ya ushiriki wa kila timu ili kujua kama kweli wamekuja kushindana ama kutimiza wajibu wa

kushiriki. Aidha, ninawataka Viongozi wa Wizara, Idara na Taasisi za Serikali ambao hawakushiriki katika mashindano haya, wajieleze kwa Mheshimiwa Waziri Mkuu kwa nini hawakushiriki. Nakala ya maelezo hayo iwasilishwe kwa Katibu Mkuu Kiongozi ambaye ndiye mlezi wa Shirikisho la michezo ya SHIMIWI.

Tatu: Michezo katika sehemu ya kazi iwe ni endelevu. Pangu michezo ya kirafiki baina ya timu na timu na Mabonanza badala ya kusubiri SHIMIWI baada ya mwaka mzima.

Nne: Viongozi wote wa mashirikisho ya michezo nawakumbusha mtambue kuwa Wizara ya Michezo, Sanaa na Utamaduni ndiyo yenye dhamana ya masuala yote ya michezo hapa nchini. Nawaomba sana mshirikiane. Masuala ya kujitenga au kupigana chenga hayajengi bali yanabomoa maendeleo ya michezo hapa nchini.

Tano: Ninapenda kuwakumbusha Wanamichezo wote kuwa nyie ni watumishi wa umma na mmekuja kushiriki michezo hii kama watumishi wa umma. Ninapenda kuisitiza kuwa muendeleo kuwa na maadili mema na kuyafanya mashindano haya kwa nidhamu ya hali ya juu. Sitegemei kusikia kuwa michezo hii inatawaliwa na vitendo vya utovu wa nidhamu na kutofuata miongozo yetu ya Utumishi wa Umma. Michezo ya SHIMIWI isigeuzwe kuwa furs aya uzinzi, ulevi, ugomvi na mambo mengine ya hovyoy. Ninailekeza Wizara yenye dhamana na Michezo kwa kushirikiana na Uongozi wa SHIMIWI kulisimamia hili kikamilifu na kuchukua hatua za kinidhamu kwa atayebainika kwenda kinyume na maadili ya utumishi wa umma.

Sita: Kuna tabia ya baadhi ya timu zinazolingia kwenye mashindano kama haya kuwa na wanamichezo ambao si Watumishi wa umma, maarufu kama **mamluki**. Nawaelekeza Wizara ya Michezo Sanaa na Utamaduni kwa kushirikiana na Uongozi wa SHIMIWI, jiridhisheni kwa kina kwamba katika mashindano haya wanaoshiriki wote ni watumishi wa Umma na kama mkibaini kuwa yupo asiye mtumishi wa Umma katika mashindano haya basi wasilisheni taarifa haraka katika mamlaka za kinidhamu na hatua kali zichukuliwe kwa mshiriki huyo pamoja na viongozi wote waliohusika kufanya hivyo. Sote tunafahamu kuwa kumchezesha mchezaji ambaye si Mwajiriwa wa Serikali katika mashindano haya, ni sawa na kuwa na mfanyakazi hewa.

Ndugu Viongozi na Wanamichezo mliopo

Nimalizie kwa kutoa rai kwa Wizara ya Michezo, Sanaa na Utamaduni pamoja na Shirikisho la SHIMIWI kuhakikisha kuwa mashindano haya yanakuwa endelevu ikiwa ni pamoja na kutafuta mbinu mbadala za kupata vyanzo zaidi vya kuyagharamia.

Pamoja na kuwatakia mashindano yenye tija, sasa kwa niaba yay Mheshimiwa Samia Suluhu Hassan, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania natangaza rasmi kuwa mashindano haya ya **SHIMIWI ya mwaka 2021 hapa Morogoro**, sasa yamefunguliwa rasmi.

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA...

ASANTENI KWA KUNISIKILIZA!